NOORD-BRABANDER.

NOMMER 98. 's BOSCH. ZATURDAG, 14 NOVEMBER 1829.

Nederlanden.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van donderdag, 12 november.

De zitting ten half twaalf ure geopend zijnde, worden de notulen van het verhandelde in de vorige vergadering gelezen en goedgekeurd.

Aan de orde van den dag is de beraadslaging wegens de toelating van den heer *Brugmans*. Het verslag der centrale afdeeling dienaangaande luidt als volgt:

« Van de 88 in de afdeelingen tegenwoordig geweest zijnde leden, hebben zich 24 stellig *voor*, 9 *tegen* het toelaten van den heer *Brugmans* verklaard, zeven hebben het verslag der commissie voor kennisgeving aangenomen. Nog twee leden kunnen tot geen besluit komen. Zes en twintig vereenigen zich met het gevoelen der minderheid van de commissie, onder bijvoeging der volgende aanmerkingen door sommige hunner.

Acht zijn van oordeel, dat de overgelegde stukken de noodige inlichtingen niet geven, om tot de toelating te besluiten.

Twee zeggen, dat zij, op die stukken afgaande, zouden overhellen om de permanente commissie als rekenpligtig te beschouwen. Want uit dezelve blijkt zoo wel, dat er een *quitus* wordt gegeven wegens eene gedane rekening, als dat de permanente commissie het ligchaam is met het dagelijksch beheer belast, en daaruit besluiten zij, dat dit *quitus* moet geacht worden alleen betrekkelijk te zijn tot de permanente commissie, aangezien de algemeene vergadering geen beheer heeft en dus niet rekenpligtig wezen kan.

Evenmin vindt een lid, die tegen de toelating is, in de afgegevene certificaten een bewijs, dat de leden der permanente commissie niet comptabel zijn. Hetzelfde oordeelt een lid, die met de minderheid van de commissie heeft ingestemd.

Vijf leden verlangen vooraf te weten, op welke wijs en op grond van welke stukken het aan drie leden der geheime commissie bekend is, dat de vier opgegevene comptabele ambtenaren dit zijn en wel alleen, en of er koninklijke besluiten bestaan, die, overeenkomstig art. 23 der wet van den 21 junij 1820, den thesaurier voor het geldelijk beheer van het amortisatie-syndicaat comptabel gesteld hebben. Zij zijn verwonderd, van dit gewigtige punt niets vermeld te vinden. Ook vragen vele hunner of de thesaurier en de agenten van het syndicaat in de provincien een' borgtogt stellen ten behoeve van het syndicaat of van den lande, en of de hoofden van ministeriële departementen een *quitus* van de rekenkamer ontvangen. Er wordt bijzonder gewigt gehecht aan de beantwoording dezer vragen door de leden die dezelve gedaan hebben en zich daarbij hunne stem voorbehouden.

Acht leden uiten het gevoelen, dat, om tot een besluit te komen, zij eerst inzage behoeven van het koninklijk besluit, houdende instelling der permanente commissie en de werkzaamheden harer leden bepalende.

Het volgende is bovendien nog aangemerkt:

Namelijk, door een der leden, die vóór de toelating zijn, dat, naar zijn oordeel, al de twijfel in deze voortvloeit uit de vermenging der denkbeelden van administrative verantwoordelijkheid en van geldelijke rekenpligtigheid.

Een ander lid, die tegen de toelating is, verlangt te weten, of de kassier van het syndicaat regt heeft, de betaling te weigeren der gelden waarover de permanente commissie beschikt heeft, wanneer hij vermeent, dat het gebruik dier gelden niet overeenkomstig de wetten geschiedt, dan of hij de bevelen der permanente commissie moet volgen en zonder verder onderzoek betaling doen.

Een lid heeft eene nota in het fransch ingeleverd, welke is bijgevoegd. »

De discussie geopend zijnde, hebben het woord gevoerd.

VOOR *de toelating, de heeren:*

Van Reenen, de Jonge, Luzac, van Toulon, Dyckmeester, Syphens, Donker Curtius en *Byleveld.*

TEGEN *de toelating, de heeren:*

Van Dam van Isselt, Luyben, Weerts, Pescatore, Fabry Longrée, de Sécus, Angillis, Trentesaux, Barthélémy, Liedel de Well en *Fallon.*

Bij hoofdelijke stemming is met 45 tegen 41 stemmen, besloten, dat de heer mr. *P. A. Brugmans* NIET kan worden toegelaten als lid van de tweede kamer der staten-generaal. De zitting wordt opgeheven ten 4 ure. Wij zullen op dezelve terugkomen.

'S HERTOGENBOSCH, 13 *november.*

Uit onze provincie hebben GESTEMD *voor* de admissie van den heer *Brugmans* de heeren: *van Meeuwen, Verheyen* en *van Tuyll van Heeze en Leende; tegen: Luyben* en *Cuypers;* de twee andere leden, de heeren *van Sasse van IJsselt* en *Ingenhousz*, waren afwezig.

— Mr. de bisschop van Doornik is den 9 dezer met den eerwaarden heer deken van Aalst, uit Gent vertrokken, welke waarschijnlijk de eer zal hebben, om denzelven te huisvesten; men verzekert, dat deze prelaat zich naar Leuven begeeft, om het sakrament des vormsels in een pensionaat uit te deelen.

— Men schrijft ons uit Helmond, van den 12 dezer:

« Alhier is eene petitie in omloop, vragende het herstel van verscheidene grieven, de vrijheid van het onderwijs, de ministeriële verantwoordelijkheid, de onafhankelijkheid der regters en de onpartijdigheid in het vergeven van ambten en bedieningen. — Een lid der provinciale staten, de beide assessoren en al de overige leden van den stedelijken raad, benevens vele aanzienlijken hebben dezelve onderteekend. Men doet zulks met geestdrift

— Op de petitien van Brussel, Gent, Brugge, Yperen, enz. hebben reeds een aantal graven, barons, advocaten, renteniers en de voornaamste kooplieden geteekend.

Het voorschrift der petitie van Brussel is door vele steden in Henegouwen aangenomen.

De geestdrift om te teekenen is overal algemeen; de geestelijkheid ook blijft niet ten achter.

— Is het waarheid, dat zekere gouverneur en distrikt-commissaris, wezenlijke ministeriële bureaucraten, de wreedheid zouden gehad hebben, om het geweten van eenen eerlijken man te pijnigen, met hem eenen post aan te bieden onder voorwaarde, dat hij een gedeelte gronds afstond, om een lokaal voor het monopolie op te rigten? Is het waarheid, dat men nog meer schreeuwende bedreigingen, waarvan de afschuwelijkheid aan den dag kon gebragt worden, indien die autoriteiten den droevigen moed hadden, om hun woord te houden, daarbij gedaan heeft? (*Catholique.*)

— De directeur der brieven posterijen te Zwol is, zoo men verneemt, de zoon van den gouverneur van Overijssel; in die hoedanigheid zoude hij gaarne zijn kantoor tot frontier-bureau voor Duitschland, ten koste van den directeur van Deventer, welke thans deze gunst geniet, doen verklaren. Een burgemeester dezer laatste stad, de achtbare heer *van Suchtelen*, is het tot hier toe gelukt, dit onwettig voorregt te keer te gaan; doch sedert hij zijn ontslag als burgemeester genomen heeft, om meer onafhankelijk de functien van afgevaardigden bij de tweede kamer te vervullen, intrigeert de gouverneur van Overijssel op het schoonst, om de gunstige verandering voor zijnen zoon te doen aannemen. Men hoopt, dat de algemeene bekendheid, door uw dagblad aan de kunstgrepen van mijnheer den gouverneur gegeven, zal kunnen bijdragen, om het uitwerksel hiervan tegen te gaan; hiermede zouden wij zeer ingenomen zijn, want wij haten niets zoo zeer, dan dien invloed, welken mannen, die in bediening zijn, alleen en uitsluitend ten behoeve hunner naastbestaanden in het werk stellen, zonder zich het minst over de geregtigheid en het algemeen belang te bekreunen.

(*Courrier des Pays-Bas*)

— De heer *Strick van Linschooten*, secretaris van den minister der Nederlanden, bij het hof van Spanje, is bij het uitgaan van den schouwburg door zijnen gewezen kok met eenen dolk doorstoken; de wonden zijn zeer gevaarlijk.

— Bij de nieuwe organisatie der nationale infanterie, zijn 18 kapiteins-adjudanten-majoors benoemd; men verzekert, dat zij allen Hollanders zijn. (*Politique d'Anvers.*)

— Bij de gebroeders *Langenhuysen*, te 's Hage, is eene *beknopte schets der onderwerpen in de zittingen van de tweede kamer der staten-generaal over den jaargang van* 1829—1830, *onder het voorzitterschap van den edel mogenden heer en mr.* Corver Hooft, *behandeld; waaruit tevens blijkt, welke leden* vóór *en* tegen *een ontwerp stemmen,* gesteendrukt geworden. Dit stuk is van zeer groot belang voor al diegenen, welke prijs op de wetten van ons vaderland stellen; met de invulling van de woorden *voor* of *tegen* kan men de geheele zittingen van dit jaar nagaan en alsdan met eenen opslag van het oog zien, wat er in deze zittingen is verhandeld geworden en of het voorstel aangenomen of verworpen is.

— Zoo wij vernemen is de tamboer-majoor der 5de afdeeling, alhier in garnisoen, op de hoogte van het fort Crevecoeur, met eene aan het hoofd toegebragte wond, gister dood opgevischt.

Breda, 9 november 1829.

Sedert eenigen tijd zijn binnen deze stad drie posten *vacant*, die tot de regterlijke administratie behooren, en tot welker vervulling de *minister van justitie* de noodige voordragten zal moeten doen.

Deze posten zijn:

1°.) Die van *vrederegter*, door het vertrek van den heer *de Buch.*

2°.) Die van *substituut-officier* bij de regtbank van eersten aanleg, door het overlijden van den heer mr. *Hoofd Graafland*, en

3°.) Die van *procureur* bij de regtbank van eersten aanleg door het verzocht en bekomen ontslag van den heer mr. *J. F. de Roy.*

De eerst vermelde post is nu bijna één en een half jaar vacant, en ongetwijfeld zou deze reeds voor lang zijn vervuld, indien de heer *van Maanen* zich daaromtrent niet eenigzins verlegen had gevonden. — De heer *Faes*, die sedert vele jaren plaatsvervanger bij het vredegeregt is, deed zich tot het bekomen van dien post op; en daar deze heer daartoe alle geschiktheden in zich vereenigt, veeltijds den post van vrederegter heeft waargenomen, gezien en in achting is bij zijne stadgenooten, tevens lid is van de provinciale staten en van de stads regering, en daarenboven door veel vermogende mannen is aanbevolen, zoo kan niet welvoegelijk een ander en vreemd persoon voor gezegden post, zonder groote verongelijking, worden voorgedragen, en ongetwijfeld zou de heer *Faes* ook wel dadelijk tot vrederegter zijn benoemd; maar de man heeft, in het oog van velen, het ongeluk van tot de *roomsche Kerk* te behooren, en algemeen wordt daaraan toegeschreven, dat deze post open blijft, zijnde gemelde heer *Faes* met de *provisionele* waarneming daarvan belast.

Velen hebben deze niet-vervulling aan de op handen zijnde *organisatie* der regterlijke magt willen toeschrijven; dit vond ook menigen ingang; maar de vervulling van de sedert opengevallen plaatsen van vrederegter te Boxtel en nu nog onlangs te Boxmeer, door twee protestanten, heeft zelfs den schijn van gegrondheid dezer redenen doen vervallen, en meer behoeft men voor onpartijdigen ten deze niet te zeggen.

De post van *substituut-officier* bij de regtbank, zal wel zeker zoo lang niet onvervuld blijven; het ontbreekt daarvoor niet aan sollicitanten van die soort, die te zamen, en ieder voor zich afzonderlijk, vermeenen, bij uitsluiting aanspraak op posten te kunnen maken: uit onderscheidene noordelijke provinciën van het rijk hebben zich daarvoor liefhebbers opgedaan; het landschap Drenthe heeft zelfs eenen verzoeker geleverd, die waarschijnlijk wel niet tot de maagschap van den gouverneur zal behooren; intusschen voorziet men, dat de sollicitatiën, moeiten en kosten van de meesten vruchteloos zullen wezen, terwijl onder dezelve jonge heertjes gevonden worden, aan welke een postje voor een *huwelyks-uitzet* moet worden bezorgd. — Men verzekert, dat een van dezen met een nichtje van *Z. Exc. den minister* wil trouwen, en dat een ander eene der dochters van eenen *procureur-generaal* ten huwelijk zal vragen, en ook door dezen met bijzondere brieven van aanbeveling, zoo naar de hoofdstad der provincie, als naar die van het arrondissement, is komen afzakken.

Men zegt, dat het getal van sollicitanten wel tot twaalf beloopt; de meesten zijn *Noord-Nederlanders*, buiten *Noord-Braband*. — Gaarne willen wij dit gelooven, alsmede dat het getal van jonge advocaten in Noord-Nederland zoo groot is, dat het onmogelijk wordt dezelven allen naar hun genoegen en in hunne eigene provincie te plaatsen; maar blijft het daarom niet grievend voor de *Noord-Brabanders*, in wier provincie het ook aan geene advocaten ontbreekt, dat de voor hen geschikte posten, in hunne eigene provincie, aan *Hollanders* worden vergeven, zoo als nu met deze zelfde vacerende substituuts-officiersplaats na het jaar 1813 reeds tweemaal heeft plaats gehad; — in de jaren 1814, 1818, 1821 en 1824 is deze post opengevallen, en telkens door eenen protestant vervuld, en wel de twee laatste reizen door *Hollanders*, die geheel vreemd aan de provincie waren.

Voor den derden post, die van *procureur by de regtbank*, doen zich ook eenige liefhebbers op; dan, voor zoo veel ons bekend is, geene vreemden: maar dit moet ook niemand verwonderen; aan dezen post is geene vaste jaarwedde verbonden; bij vele jonge hollandsche advocaten is het veelal meer te doen om het tractement dan om den post; hoe ongeschikt zij ook mogen wezen voor de pleitzaal, en hoe weinig vooruitzigt zij ook mogen hebben om daarin een bestaan te vinden, en hoe weinige proeven zij ook van hunne bekwaamheid gegeven hebben, welke zij zich evenwel gaarne getroosten, van in dat anders bij vele van hen verachtelijk *Noord-Braband* een voordeel gevend postje te kunnen bekleeden; maar om te werken, en om door werkzaamheid en vertrouwen, hetwelk niet dadelijk verworven wordt, een bestaan te zoeken, dit is niet even aanlokkelijk. — Deze post blijft dan voor *noord-brabandsche* sollicitanten over: onder dezelve behooren eenige jonge advocaten; wij willen over derzelver geschiktheid niet oordeelen, zij zijn nog te kersversch van de academie gekomen en hunne namen worden nog niet in den *Provincialen Almanak* van het jaar 1829, onder de postulerende advocaten voor de regtbank gevonden, en dus zou een, die vele jaren op een procureurs-kantoor is geëmploijeerd geweest, wat de *presumtive* geschiktheid aangaat, wel te verkiezen zijn; intusschen verzekert men, dat onder de sollicitanten behoort de zoon van eenen advocaat, die tevens *hypotheek bewaarder* is en bij *dispensatie* de praktijk mag blijven uitoefenen; de aanstelling van zijnen zoon tot procureur ontbreekt er nog aan om alleen meester van de geheele praktijk te worden; want wat men er ook van zeggen moge, de wereld blijft vol argwaan.

Nieuwsgierig is men, in welken geest de vervulling van deze drie posten zullen worden gedaan. De eerste en derde werden bevorens door roomsch katholijken, en de tweede door eenen protestant bekleed; daarbij moeten wij opmerken, dat van de *zes* nog *fungerende* procureurs er slechts *twee* tot het R. K. kerkgenootschap behooren: en dat de roomsch-katholijken, zoo wel in de regterlijke als andere posten en bedieningen in deze provincie, zoo zeer miskend en benadeeld zijn.

De vervulling dezer posten zal aanduiden, in hoe verre de voorgevens waarheid zijn, dat men niet geweten heeft, dat de ongelijkheid tusschen de bevoordeeling der protestanten boven de roomsch-katholijken zoo groot en treffend was, en of men welmeenend de grieven wil wegruimen, waarover de roomsch-katholijken met zoo veel grond te klagen hebben.

Een Noord-Brabander.

VRIJE GEDACHTEN
OVER
NEDERLANDS STAATKUNDIGE OPPOSITIE.

Toen de wapenen der verbondene mogendheden Nederland vrij maakten, en de ijzeren schepter eens dwingelands hetzelve niet meer beheerschte, zag men spoedig de geluks-ster in de *dynastie* van het doorluchtig huis van *Oranje* aan den nederlandschen horizont schitteren. — Na eene ongelukkige afwezigheid van bijna twintig jaren verscheen de edele Vorst op zijnen vaderlandschen bodem — begroette met tranen van mededoogen zijne, door vreemde overheersching verdrukte landgenooten — aanvaarde als souverein het bestuur der Vereenigde Nederlanden, en gaf eene grondwet, die alle godsdienstige en burgerlijke regten van een vrij volk verzekerde. — Belgie, welks blijvend lot nog onbeslist was, werd krachtens het tractaat van Londen (junij 1814) met de Vereenigde Nederlanden tot één koninkrijk verheven. De voornaamste voorwaarden, waarop deze vereeniging berustte, waren, *dat zy volkomen en innig zyn moest*, zoo dat beide landen slechts éénen staat uitmaken, te besturen volgens de reeds in Holland bestaande grondwet, en naar de omstandigheden met wederzijdsche overeenstemming te wijzigen — *dat de artikelen dier grondwet niet mogten veranderd worden*, welke aan alle godsdiensten gelijke bescherming en voorregten waarborgen, alsook de benoembaarheid van alle burgers, hoedanig hunne godsdienstige gezindheden ook zijn mogen, tot openbare bedieningen en waardigheden. Ja, men vindt in genoemd tractaat uitdrukkelijk bepaald, *dat alle inwoners* op eene geëvenredigde wijze aanspraak hebben op alle voordeelen, hoe ook genaamd, zonder dat eenige bepaling of belemmering op den eenen kan worden gebragt ten behoeve eens anderen. — Wie is dus niet in eene erkentelijke verrukking bij het denkbeeld der menigvuldige weldaden, door de hooge mogendheden voor nederlands vrijheid bewezen? Wiens hart klopt niet van dankbaarheid bij de stellige overtuiging, dat onze geliefde Koning geheel voor de welvaart en het geluk zijner onderdanen leeft? — Onmiddellijk na de bevestiging van den afstand der belgische gewesten, door het tractaat van Weenen, beijverde Z. M. zich, om door eene commissie te doen onderzoeken, welke veranderingen in de grondwet nuttig en noodzakelijk waren: van dezen koninklijken last heeft zich een aantal aanzienlijke mannen, met den lofwaardigsten ijver, gekweten. Door het aangeboden ontwerp werden de bepalingen der tractaten *gewaarborgd* — aan alle godsdiensten de geëvenredigde bescherming en voordeelen, alsook de benoembaarheid aan alle burgers tot openbare ambten en bedieningen *verzekerd* — de verdeeling van het gezag op den grondslag van beveiligende en den Nederlanders steeds dierbare instellingen *bepaald* — en vooral de onafhankelijkheid der regterlijke magt *erkend* enz. De wijze inzigten des Konings, om het vermoeden van eenzijdigheid weg te nemen en van de algemeene goedkeuring des volks overtuigd te zijn, verlangden, alvorens de nieuwe staatsregeling werd ingevoerd, eene vereeniging van notabelen, uit de geschiktste en het vertrouwen hunner medeburgers meest waardige personen: deze moesten als tolken der algemeene denkwijze optreden, om over haar te oordeelen, welke dan ook, na den toets van eene gezonde kritiek te hebben doorgestaan, door den Koning werd aangenomen en beëedigd:

Zoo zag dan nederlandsch volk het *palladium* der vrijheid op vaste zuilen gebouwd! zoo zag het den regtvaardigsten der Koningen het bestuur over een vrijzinnig en ijverig volk op zich nemen: de avond van rampen en tegenspoed werd opgevolgd door den morgen des geluks: deze daagde met glans, en elk opregt geaard Nederlander verheugde zich in de blijde, en reeds zoo lang gewenschte toekomst. Hij, die de behoeften zijner onderdanen kende, plaatste op den voorgrond zijner bedoelingen de stiptelijke instandhouding der grondwet — indachtig aan de voorvaderlijke zinspreuk: *je maintiendrai*, stelde hij zijn vertrouwen op de leden der tweede kamer en vond in dezelve bijstand en ondersteuning. — Hunne gezamenlijke pogingen gingen in een doelmatig middelpunt uit, om namelijk de beëedigde grondwet te bewaken — te handhaven. Doch, helaas! er mogten slechts tien jaren verloopen zonder inbreuk op hare instellingen. De Koning, die bij de benoeming zijner ministers en staatsdienaren de harten en nieren niet doorzag, werd door hen misleid. Het noodlottig jaar van 1825 kluisterde gods-

dienst en onderwijs aan willekeurige banden — vele artikelen der grondwet misten hun doel — de ministeriën gaven aan dezelve eene verkeerde en eigendunkelijke *interpretatie* — de eene *anti-constitutionele* daad hoopte zich op de andere, en daardoor werd de rust der tweede kamer gestoord. Eene staatkundige oppositie werd niet alleen onvermijdelijk, maar voor derzelver leden verpligtend. Velen door de geschied-rollen van den vroegeren en lateren tijd voorgelicht, en bekend met de oppositie-partij, die in het *parlement* van Engeland, sedert onheuchelijke jaren, zich voor de regten des volks en het *charta magna* zoo voordeelig onderscheidt, wilden eene noodlottige *catastrophe* voor Koning en vaderland trachten voor te komen. Zij wisten, hoe deze partij, door de openbare meening des volks ondersteund, op de ministeriën zegevierde — hoe de ministers van hunne hooge bedieningen ontzet en door mannen vervangen werden, meer waardig bij den Koning en aan het roer des bewinds geplaatst te worden.

Frankrijks oppositie was ook een spoorslag voor de nederlandsche. Nadat eene *anarchie* en *despotismus* dit rijk meer dan dertig jaren had geteisterd, beklom *Lodewyk XVIII* zijnen voorvaderlijken troon — schonk aan de Franschen het *charter*, hetwelk aan allen gelijke regten toekende. Een onbepaald vertrouwen in zijne ministers en andere hooge staatsdienaren — de gunsten, ten koste van anderen, aan de *emigranten* toegestaan — de drukpers aan banden geboeid enz. deden eene oppositie geboren worden, hoogst noodig voor de burgerlijke regten en handhaving der *constitutionele* inrigtingen. Immers wij weten, hoe vele plannen en maatregelen van het *gouvernement*, strijdig tegen de wettelijke orde, den bodem ingeslagen en veranderingen daardoor in de ministeriën veroorzaakt zijn.

Engeland en Frankrijk in dit opzigt blindelings te volgen, zou voor nederlands oppositie eene kortzigtigheid zijn, en haar in geenen deele wettigen, noch steun bijzetten; maar het is toch geschiedkundig bewezen, dat eene werkende kracht in die rijken, door eene grondwet bestuurd, tegen de handelingen van het gouvernement of deszelfs ministers onafscheidelijk is — wij hebben gezien, uit het kort verslag, zoo even geschetst, dat ook daar, even als bij ons, de voornaamste instellingen der burgerlijke vrijheid schandelijk worden verdrukt en verloren zouden gaan, zoo zij geene wapenen in eene staatkundige oppositie ter verdediging vonden. Trouwens, dáár en ook in Nederland is een verfoeijelijk *nepotismus* de steen des aanstoots: daarover struikelen de gelijke godsdienstige en burgerlijke regten — dáárdoor raakt de openbare meening in vuur en vlam. En wie onzer verontwaardigde zich niet bij het zien der statistieke opgaven? Gruwelijke daadzaken! Hoe is het mogelijk, dat gij op onzen vaderlandschen grond, waarover de regtvaardigste Koning zijnen schepter voert, uwe geboorte vindt? Wordt beschaamd, gij, voorstanders van willekeur! verkrachtigers der grondwet! Verwijdert u uit den raad des Konings naar eenen afgelegen schuilhoek! en elk uwer roepe met den boetplegenden *David: peccavi et malum coram te feci!* — De grieven, zoo vaak voor uwe oogen gelegd, doch steeds door u met eene wraaknemende verachting verworpen, zullen bij den Koning en bij de leden der tweede kamer, hunne herstelling vinden — eene geëvenredigde verdeeling der ambten, tusschen de Noord- en Zuid-Nederlanders, tusschen de protestanten en roomsch-katholijken, zal een gevolg uwer verwijdering zijn!! Gij immers zijt het, die de welmeenendste bedoelingen van Z. M. zoo dikwerf hebt tegengewerkt — vernietigd! — De ongelijke verdeeling van de voordeel aanbrengende staatsbedieningen, tusschen de zoo even genoemden, is een werk uwer handen. Wie kan de verhouding daarvan, b. v. als 1—30, met een onvers billig oog zien? Moeten de verongelijkten nog langer onder het juk van een despotiek ministerie zuchten — lijden — en zwijgen, terwijl de *gelukkige* protestanten bij uitsluiting bevoorregt en de geliefkoosde troetelkinderen der staatsdienaren blijven, die in hunne allezins nietige betrekking tot den koning, eene vorstelijke magt uitoefenen — den R. K. godsdienst en deszelfs heiligste regten aanranden — onderdrukken, terwijl het *Protestantismus* sedert 1816 alle vrijheden en wettelijke bescherming geniet? Neen! de leden der tweede kamer zullen het gezag des Konings eerbiedigen, de grondwet handhaven, paal en perk stellen aan ministeriële willekeur. Indachtig aan hunne verpligtende eeden zullen zij, als onpartijdige regters, in de pleitzaal der nederlandsche vrijheid optreden, en doen zien, dat zij waardig zijn het volk te vertegenwoordigen. Zij zullen noch door beloften, noch door gunsten of gaven zich laten medeslepen om daden te plegen, die voor het oog van elken godsdienstigen Nederlander hen tot *meineed* zouden kunnen vervoeren. — Dit een en ander te doen was reeds in de vorige zitting het doel hunner pogingen; en wie twijfelt er aan? In de tegenwoordige zullen zij nog meer, dan ooit, zich voor het herstel der grieven doen gelden. De eerbiedige en grondige verzoeken van meer dan vijftig duizend R. K. zijn nog niet uit hun geheugen; de behartiging daarvan, voor zoo verre het nog noodig is, zal een voorwerp hunner zorgen blijven.

Ziet hier dan, landgenooten, den moederlijken schoot, waaruit de oppositie is geboren! Ziet hier, hoe uwe openbare meening haar de zusterlijke hand heeft aangeboden! Hoe zij beide vereenigd, den steun der grondwettelijke instellingen uitmaken! Hare geboorte is *onbesmet*, en hare strekking *heilig*. De redevoeringen harer partij in de vorige zitting der tweede kamer, met warmte uitgesproken, dragen de kenmerken eener staatkunde, welke zich door onafhankelijkheid en vaderlands-liefde kenmerkt. — Zij ademen liefde voor den Koning en het volk — verbroedering tusschen het noordelijk en zuidelijk gedeelte des rijks — instandhouding der grondwet en handhaving der wettelijke en maatschappelijke orde. Het zijn geene verkeerde inblazingen eener zuidelijke en roomsch-katholijke *factie* — het zijn geene schimp- en smaadredenen, door twiststokers en volkdrijvers geopenbaard, om de banden van wederkeerig vertrouwen tusschen Vorst en volk te verbreken. Neen! van deze lastervolle aantijgingen door ministeriële en protestantsche dagbladschrijvers, uit 's rijks schatkist beloond, is de oppositie van bijna vijf milloen R. K. VRIJ. — Van hen mag niet gezegd worden, hetgeen weleer *Hugo de Groot* van de *calvinisten* boekstaafde: *Calvini discipuli ubicumque invaluêre, imperia turbavêre* (*in Animadv. Rivetii, tom. IV. p.* 649). — Dat zij dan maar lasteren, dat zij maar schimpen!! Het bewijst gebrek aan wederleggingen. — Wij weten, waarom? want houden hunne voorregten op — worden de R. K. in alles met hen gelijk gesteld, iets dat de grondwet bepaalt en de Koning verlangt, waar zullen dan hunne *gelukkige* broeders, die reeds zoo lang de voordeeligste ambten en bedieningen ten koste der R. K. genoten hebben, blijven? dit weten zij niet; en daarom wordt de R. K. en zuidelijke oppositie door hen tegengewerkt. — De vrienden der oppositie worden van hunne regtvaardige zaak niet afgetrokken, al worden zij zelfs door de ministers gehaat — mishandeld — verdrukt — zij erkennen met den onsterfelijken *William Pitt* het nut en voordeel, daarin aanwezig; zelfs beweert deze groote staatsman, dat zoo er in het *parlement* geene oppositie bestond, er door de regering eene moest worden daargesteld. Om kort te gaan; zonder den heilzamen invloed onzer staatkundige oppositie, zou neêrlandsch staatsregeling voor het grootste gedeelte verloren gaan — het koninklijk gezag in waarde verliezen — de ministers in hunne wederregtelijke handelingen volharden, en wat meer zegt, het herstel van grieven tot de *pia vota* blijven behooren.

Welaan dan, gij afgevaardigden! uit de onderscheidene gewesten uws dierbaren vaderlands, vreest hen niet, die u vijandig zijn! veel hebt gij reeds ten uitvoer gebragt, daarvoor geniet gij reeds de achting en het vertrouwen van neêrlands verongelijkte ingezetenen: maar veel is er nog te vervullen voor hunne godsdienstige en burgerlijke vrijheden; zij rekenen dus op uwen onvermoeiden ijver. — Gaat voort! voltooit het begonnen werk der vrijheid! daar voor zult gij steeds, zelfs bij het nageslacht, eene dankbare erkentenis inoogsten!

Hy, die voor Vorst en vaderland een slechte daad weêrstreeft,
En voor de grondwet yverig pleit, is waardig, dat hy leeft:
Maar die door dwang en willekeur, het regt der volken drukt,
Moest uit den raad des Konings zyn, den staat ook zyn ontrukt.

Rozendaal,
november 1829. • • • •

CORRESPONDENTIE.

Het spijt ons, den op heden ontvangen brief uit Rijswijk niet, volgens het verzoek van den geëerden inzender, heden te kunnen plaatsen. Wij zullen in ons volgend nommer denzelven mededeelen. Aan eenige verdere ingekomen stukken zal, bij gelegenheid, plaats worden verleend.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

punt van Godsdienst. Door een Vriend van Waarheid en Godsdienst. 1ste Deel, ... *f* 1-90.

Ook dit werk, welk in eenen onderhoudenden en aangenamen stijl geschreven is, verdient door elk een gelezen te worden. De schrijver heeft, om de nu en dan in het werk voorkomende stekelige uitdrukkingen te staven, tot motto genomen: »Dat luchtige, en dikwijls PIQUANTE konde niet »achterblijven, en kan geenen Godsdienstvriend hinderen, »die de duisternis haat.»

Vaderl. Letteroef. *voor Maart* 1825, N.° III, bl. 105.

V. DE GIDS voor den eersten leeftijd, door den Abt F. DE LA MENNAIS, uit het Fransch (kerkelijk goedgekeurd.) *f* 0-50.
Hetzelfde Werkje op Schrijfpapier gedrukt . . . . » 0-65.

Dit Werkje van den beroemden Abt DE LA MENNAIS, zal zeker den Godsdienstvriend welkom zijn, als zijnde allezins een nuttig Boekje voor de Jeugd en zeer geschikt om door dezelve met vrucht gebruikt te worden en tot Catechismus- en School-prijsjes te dienen.

*** De druk van het Werk getiteld: *les Erreurs de Voltaire*, door vele en aanhoudende bezigheden der drukkers vertraagd en de vertaler verdacht wordende, alsof hij zijn begonnen werk zoude staken, achten wij het hoogst noodzakelijk, het publiek aan te kondigen, dat hetzelve reeds lang door den druk algemeen zoude gemaakt zijn, indien andere Werkjes, die met deze tijden te veel gemeens hebben, dit niet verhinderd hadden; en daarom ook is het, dat wij met den meesten spoed den druk van hetzelve zullen bevorderen.

's Hage, 12 *Nov.* 1829. *GEB. LANGENHUYSEN.*

*** Bij *Gebroeders THOMPSON*, Boekdrukkers en Verkoopers te *Rotterdam*, komen van de pers en zijn bij hunne Korrespondenten verkrijgbaar:

I. M. A. VAN STEENWIJK, R. K. Pr. en Pastoor te *Zoetermeer* en *Zegwaard*. ROOMSCH-KATHOLIJK GEBEDENBOEK in den geest van JEZUS Godsdienst, naar het Hoogduitsch van J. J. NATTER. — Tweede veel verbeterde druk. — Met goedkeuring.

II. ——————— ROOMSCH-KATHOLIJK LEER EN GEBEDENBOEK, voor allen, die de eeuwige Zaligheid willen deelachtig worden: door ALEXANDER Prins VON HOHENLOHE. — Met goedkeuring.

(Zijn ook nog weinige exemplaren te bekomen van)

III. ——————— DE WARE GODSDIENST, door P. SCHOUTEN, in leven R. K. Pr. en Pastoor te Alkmaar, 2de veel verbeterde druk. — Met goedkeuring.

Ter perse:

IV. ——————— GROOT GEBEDENBOEK voor Roomsch-Katholijken (*naar den 4den veel vermeerderden druk*), uit het Hoogduitsch van J. M. SAILER, Bisschop van *Germanikopolis* enz.

BEKENDMAKINGEN.

*** *PETRUS HENRICUS VAN FENEMA*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, hoofdplaats der Provincie *Noord-Braband*, zal voor zijne Principalen, op vrijdag den 20 November 1829, des avonds ten 6 ure, in het Oud Stads-Koffijhuis, bewoond wordende bij F. M. HOFFMAN te *'s Hertogenbosch*, provisioneel, en veertien dagen daarna, ter zelver plaatse en ure, finaal verkoopen.

Eene hechte, sterke en wel doortimmerde HEERENHUIZINGE, ERVE en TUIN, staande en gelegen te *'s Hertogenbosch*, in de tweede *Nieuwstraat*, gekwoteerd kar. C, n° 64, Verp. C, n° 51. — In huur bij den heer mr. H. VAN CONVENT REN OEVER, tot primo Mei 1830, voor *f* 375-00 's jaars.

Eene HOEVE, bestaande in een hecht en sterk BOUWMANS-HUIS, met twee schoone KAMERS, ingerigt voor een Buiten-verblijf; voorts STAL, SCHUUR en verdere Gebouwen, met de daaraan gehoorende TEEL-WEILANDEN, SCHAAR- en MASTBOSSCHEN, groot te zamen omtrent veertig Bunders, staande en gelegen onder *Boxtel*, gehucht *Luyssel*. — In huur bij HENDRIK VAN DER SANDEN, te weten: de Huizinge en verdere Getimmertens, met uitzondering van de twee voormelde Kamers, tot Paaschen-avond 1831, den Hof en het Weiland, half maart 1831, en het Teel-land, oogst aan de stoppelen 1830, en zulks voor 24 mudden, 3 koppen en 11/4 maatje rogge, 6 mudden en 73/4 maatje boekweit en *f* 66-00 voorlijf; voorts betaling van alle 's rijks- en dorp-lasten, levering van 1250 ponden oakstroo en twaalf dagen karrevrachten, alles jaarlijks — hebbende het vijfjarig Schaarhout in den jare 1829 opgebragt *f* 700-00.

Een perceel HOUTBOSCH en WEILAND, groot omtrent twee Bunders, gelegen onder de gemeente *Haren*, in de nabijheid van het gehucht *Luyssel* voornoemd.

Vier percelen allerbest HOOILAND, gelegen in den gecombineerden buitenpolder van *Vlymen*, *Engelen* en *Hedikhuizen*. en

Een perceel allerbest HOOILAND, gelegen onder *Orthen*, in de polder van het *Eertveld*.

Alles bij gedrukte biljetten breeder omschreven.

Nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris VAN FENEMA voornoemd.

*** *PETRUS HENRICUS VAN FENEMA*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, hoofdplaats van de provincie *Noord-Braband*, zal uit krachte van regterlijk gewijsde, ten overstaan van het vredegeregt te *'s Hertogenbosch*, in het openbaar en voor alle man verkoopen: De TIENDE, afkomstig van wijlen den hoogedel geboren heer graaf MAXIMILIAAN HENDRIK LAURENS DE HORN, gewoond hebbende, en overleden den 25 februarij 1823, te *Neufchateau*, provincie *Luik*, te weten:

1ste *Koop.* Twee derde gedeelten in de Groote KOORNTIENDE, geheven wordende onder de dorpen van *Bakel*, kanton *Gemert*, arrondissement *Eindhoven*, provincie *Noord-Braband*, waarvan het ander een derde gedeelte toebehoort aan den heer J. J. A. VAN WILLIGEN.

Zuivere opbrengst van de geheele TIENDE.

A°.	1818	*f* 3107-00	A°.	1824	*f* 1448-00
—	1819	» 3190-00	—	1825	» 1946-00
—	1820	» 2069-00	—	1826	» 1812-00
—	1821	» 1499-00	—	1827	» 2116-00
—	1822	» 1187-00	—	1828	» 2125-00
—	1823	» 2145-00	—	1829	» 2661-00

2de *Koop.* De Grove en Smalle TIENDEN, geheven wordende onder de dorpen van *Oirschot* en *Best*, kanton *Oirschot*, arrondissement *Eindhoven*, provincie *Noord-Braband*, rijdende met de TIENDEN, toebehoorende aan 's rijks Domeinen en jonkvrouw VAN BOMMEL.

Zuivere opbrengst.

A°.	1819	*f* 2661-00	A°.	1825	*f* 953-00
—	1820	» 2107-00	—	1826	» 1411-00
—	1821	» 1380-00	—	1827	» 1595-00
—	1822	» 1035-00	—	1828	» 1691-00
—	1823	» 1387-00	—	1829	» 1775-00
—	1824	» 1157-50	—		

Deze Verkooping zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het Stads-Koffijhuis, bewoond wordende bij JAN VAN DUUREN, op donderdag den 19 November 1829, des avonds ten zes ure provisioneel, zullende veertien dagen daarna, als op donderdag den 3 December 1829, ter plaatse en ure voorschreven, de finale verkooping plaats hebben.

Nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris VAN FENEMA, voornoemd.

*** *Schoone Patrimoniëele LANDGOEDEREN uit er hand te koop.*

Men presenteert te verkoopen, in de Provincie *Noord-Braband*, verscheidene HOEVEN, voor eene van dewelke eenen Pachter zich aanbied, die voor huur zoude betallen vier per cent van de koopsomme en daarenboven op zich neemen alle de belastingen.

Tot verdere informatien zich te adresseeren, met vragtvrije brieven, aan d'Hr. *J. H. V. S.*, bij d'Hr. PEETERS, Boekhouwer, N°. 454, op de Paardemarkt, te *Antwerpen*.

*** Een JONGELING van den R. C. Godsdienst, bezittende den derden rang, bekend met de leerwijzen van PRINSEN, en van zeer goede getuigschriften voorzien, zag zich gaarne, zoo spoedig mogelijk, als *Ondermeester* geplaatst; iemand hierop reflecterende, gelieve zich te vervoegen bij de uitgevers van dit Dagblad. —

*** De Bontwerker *KETNER* heeft de eer te berigten, dat hij alhier voor eenige weinige dagen is uitgepakt bij BOOTERS, in den *Eenhoorn*, in de Karrestraat te *'s Hertogenbosch*, met een schoon assortiment PELTERIJEN, naar den laatsten smaak, waaronder, FICHUS, PALATINEN, PELLERINEN, BOAS, RANDEN voor MANTELS, ASTRAKAN en andere VELLEN voor KRAGEN, en verdere artikelen daartoe behoorende, alles ten civielsten prijze.

De prijzen der granen alhier, van donderdag den 12 november zijn geweest:

Rogge, Boekweit, Haver, Garst,	het nederlandsch mud,	*f* 5-77 à 5-10. » 4-52 à 3-50. » 2-70 à 2-85. » 0-00 à 0-00.
Het nederlandsch pond boter.		» 0-70 à 0-64.
De drie nederlandsche ponden roggebrood 29 cents.		

Te 's BOSCH, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, Apostelstraat, H, n° 29.